

Procesplan, communicatie- en participatieverslag Zonnepark Dominicusweg

Inhoud

1.	Inleiding.....	3
1.1.	Zonnepark Dominicusweg.....	3
1.2.	Leeswijzer	3
2.	Stakeholderanalyse	4
2.1.	Inventarisatie belanghebbenden.....	4
2.2.	Belangen.....	4
2.3.	Bevindingen	6
2.4.	Stakeholderdossier.....	7
3.	Projectfase: Uitwerking.....	8
3.1.	Overzicht activiteiten.....	8
3.2.	Haalsessie	8
	Resultaten haalsessie	10
3.3.	Werksessie I	10
	Resultaten werksessie I	11
3.4.	Brengsessie	12
	1.3.1. Resultaten brengsessie.....	13
3.5.	Werksessie II.....	13
	Resultaten werksessie II	14
4.	Verwachtingen ter inzagelegging.....	16
5.	Vervolg.....	21
5.2.	Planning per projectfase.....	21
	Fase 2: Uitwerking.....	21
	Fase 3: Realisatie	21
	Fase 4: Exploitatie	21
6.	Conclusie.....	23
	Bijlage 1: Analyse stakeholders Zonnepark Dominicusweg (A3)	24

1. Inleiding

Echt-Susteren wil in 2040 een energie neutrale gemeente zijn. Dit betekent dat energie die wordt gebruikt, van hernieuwbare bronnen moet komen, opgewekt binnen de gemeentegrenzen. De belangrijkste reden om dit te willen, is het tegengaan van klimaatverandering. Het stadium van goede voornemens is voorbij. Het gaat nu heel concreet over maatregelen die effect hebben op ons leven en onze leefomgeving. Huizen worden geïsoleerd of klimaatneutraal gebouwd, we gaan elektrisch rijden, er komen meer windmolens op land en we zetten meer zonnepanelen op daken en in velden. De energietransitie gaan we daardoor op steeds meer plekken zien. Toch komt de gemeente nog duurzame energieopwekking te kort om binnen Echt-Susteren evenveel duurzame energie op te wekken als er wordt verbruikt.

1.1. Zonnepark Dominicusweg

Binnen de gemeentegrenzen hebben wij, Solar Provider Group B.V. (SPG), een projectlocatie gevonden aan de Dominicusweg en Zandweg om het opwekken van zonne-energie te combineren met natuurontwikkeling. Zonnepark Dominicusweg is op 8 mei 2020 aangedragen bij de gemeente Echt-Susteren als potentieel kansrijk project. De gemeente heeft op 30 juni 2020 kenbaar gemaakt dat het plan behoorde tot één van de vijf best scorende initiatieven.

Tijdens de selectieprocedure (van december 2019 tot en met mei 2020) heeft SPG een communicatie- en participatieplan opgesteld. In dit plan is voorgesteld om een communicatie- participatietraject te doorlopen met vier verschillende fases: 1) voorbereiding, 2) uitwerking, 3) realisatie en 4) exploitatie. Gedurende de selectieprocedure is de eerste fase (voorbereiding) uitgevoerd. Na het positieve advies van de gemeente, is SPG begonnen met de tweede fase (uitwerking).

Het huidige plan voor Zonnepark Dominicusweg is vanaf juni 2020 verder uitgewerkt. Zo zijn wij gekomen tot een initiatief wat voor circa 5,3 hectare aan zonnepanelen, 2,4 hectare aan landschappelijke inpassing en 1 hectare aan onderhoudspaden bestaat. Het plan is mede tot stand gekomen door intensief contact met de stakeholders uit de omgeving.

Op dit moment is de tweede fase (uitwerking) volbracht. Wij hebben verder invulling gegeven aan de derde pijler (procesparticipatie en omgevingscommunicatie) vanuit het gemeentelijke beleidskader. Met dit verslag willen wij u inlichten over het verloop van de uitwerkingsfase.

1.2. Leeswijzer

Voor een soepele ontwikkeling van een nieuw zonnepark is het participeren en communiceren met de omgeving cruciaal. Een goede samenwerking met de omgeving draagt bij aan de kwaliteit van het project en verkleint de weerstand. Goede communicatie helpt dus in een kwalitatief en soepel projectverloop. In dit 'Communicatie- en participatieverslag' leest u op welke wijze wij hieraan invulling hebben geven.

Allereerste zal een korte toelichting worden gegeven over de stakeholder analyse. Deze bouwt verder op de analyse vanuit het eerder opgestelde communicatie- en participatieplan. In Hoofdstuk 3 zal verder worden ingegaan op de activiteiten die zijn uitgevoerd tijdens de uitwerkingsfase. Hier is ook een koppeling gemaakt tussen de resultaten van de activiteiten en hoe deze zijn verwerkt in de projectplannen voor Zonnepark Dominicusweg. Gebaseerd op onze kennis van de omgeving en de standpunten van de stakeholders, willen wij in Hoofdstuk 5 inspelen op de te verwachten opmerkingen en geven meteen een mogelijke reactie hierop. Als laatst lichten wij nog onze plannen toe voor de toekomst wat betreft de communicatie- en participatie voor de realisatie en exploitatie fase.

2. Stakeholderanalyse

Voor het eerder opgestelde communicatie- en participatieplan is een analyse gemaakt van de stakeholders. In deze analyse is een overzicht gegeven van de verschillende belanghebbenden, de invloed van de belanghebbende en afsluitend onze bevindingen.

2.1. Inventarisatie belanghebbenden

In de eerder opgestelde inventarisatie waren 8 verschillende categorieën opgesteld. Hier is naderhand een categorie (Media) aan toegevoegd en zijn wij gekomen tot 9 categorieën namelijk, 1) gemeente Echt-Susteren, 2) Landeigenaar, 3) Primaire omwonenden, 4) Secundaire omwonenden, 5) Belangengroepen / organisaties, 6) Lokale energie coöperatie, 7) Netbeheerders / nutsbedrijven, 8) Media en 9) Overige. Ten opzichte van de eerste inventarisatie zijn er vooral bij de overige categorie stakeholders toegevoegd die zich hadden aangemeld voor de digitale informatieavond. Hieruit kan worden opgemaakt dat bij de eerste inventarisatie de meeste relevante stakeholders zijn meegenomen. De volledige inventarisatie van de belanghebbenden staat in bijlage 1.

2.2. Belangen

In het eerdere plan kon er nog geen compleet beeld worden gegeven van de invloed van de belanghebbenden, omdat wij niet alle stakeholders hadden gesproken. Ondertussen hebben wij wel met iedereen gesprekken gevoerd en kunnen daarom ook een betere inschatting maken over hun invloed op het initiatief.

- Primaire en secundaire omwonenden

De primaire en secundaire omwonenden hebben altijd invloed op de ontwikkeling van Zonnepark Dominicusweg. Vanuit SPG zijn alle primaire en secundaire omwonenden uitgenodigd voor persoonlijke gesprekken, een digitale informatieavond en een digitale workshop. Sommige omwonenden hebben hier meer gebruik gemaakt dan andere. De contacten met PO1, PO3 en SO4 zijn frequenter geweest dan met de andere omwonenden gezien de nabijheid van de woningen of bedrijf bij het plangebied. Omwonenden hebben ook deels zelf de verantwoordelijkheid om hun belang aan te spreken. Wij hebben zo veel mogelijk openheid gecreëerd, zodat zij hiervan gebruik kunnen maken.

Figuur 1: Overzicht primair en secundair omwonenden (bron: www.maps.google.com)

- Gemeente Echt-Susteren

De gemeente is eigenaar van ongeveer 5 hectare grond wat nu wordt verpacht. De gemeente, pachter en SPG hebben al verschillende gesprekken gehad over het gebruik van deze gronden voor het project. De gemeente ziet het beschikbaar stellen van deze gronden als een kans om de verduurzaming extra kracht bij te zetten. Hierdoor heeft de gemeente ook belang in de ontwikkeling van het initiatief.

Figuur 2: Projectgebied weergegeven met rode (particulier) en groen (gemeente) omlijnning (bron: www.maps.google.com)

- Livar

Livar is opgericht in 1999 door de familie de Rond en produceert vlees van Limburgse Kloostervarkens. Binnen de provincie Limburg werkt Livar samen met verschillende boerderijen en in de gemeente Echt-Susteren werken zij nauw samen met lokale partners zoals de Abdij Lilbosch. Livar heeft een zakelijk belang en daarmee een behoorlijk belang in de ontwikkeling van het initiatief.

Figuur 3: Locatie Livar (bron: www.google.maps.com)

- Camping Marisheem

Camping Marisheem is sinds 1996 in bezit van de familie Marzolla. De camping biedt plek aan bijna 300 gasten en is een trekpleister voor toeristen. De familie Marzolla baat de camping al drie generaties uit. Camping Marisheem heeft een ook een zakelijk belang en een behoorlijk belang in de ontwikkeling van het initiatief.

Figuur 4: Locatie Camping Marisheem (bron: www.google.maps.com)

- Echt-Susteren Energie

De energie coöperatie Echt-Susteren Energie is vooral gericht op lokale verduurzaming. De activiteiten worden gestroomlijnd door drie pijlers 1) bewustwording, 2) besparing en 3) opwekking. Er kan zo voor verschillende projecten toegevoegde waarden worden gecreëerd. ESE wordt voor Zonnepark Dominicusweg vooral betrokken bij het mogelijk maken van 50% lokaal eigendom. Op dit financiële vlak van het project heeft de coöperatie vooral belang.

2.3. Bevindingen

Uit onze inventarisatie van de stakeholders zijn een aantal bevindingen naar voren gekomen die wij in dit plan willen benadrukken.

- Primaire en secundaire omwonenden

Wij hebben met alle primaire en secundaire omwonenden gesproken. Een eerste bevinding is dat er bij de meeste omwonenden vragen hebben over verschillende thema's gerelateerd aan het zonnepark, maar ook aan het beleid. De meeste opmerkingen en vragen over Zonnepark Dominicusweg hebben te maken met het gebruik van agrarische grond, het effect op de woon- en leefomgeving van de omwonenden en de effecten op de natuur. Ook krijgen wij veel vragen die los staan van het initiatief, deze hebben meer betrekking op het beleid en keuzes van de gemeente Echt-Susteren.

- Livar

Tijdens de gesprekken met Livar hebben zij aangegeven met een kritisch oog naar de plannen voor Zonnepark Dominicusweg te kijken. Vooral van belang voor Livar is dat de natuur zo goed mogelijk wordt gerespecteerd.

- Camping Marisheem

De gesprekken met Camping Marisheem zijn soepel verlopen. Zij wilden vooral meer informatie inwinnen over het initiatief. Zij zien geen belemmering van hun zakelijke belang door de ontwikkeling van het zonnepark op deze locatie.

- Geïnteresseerde omwonenden uit wijdere omgeving

Voor de digitale informatieavond zijn ook inwoners betrokken die niet als primair of secundair zijn gekenmerkt. Via een persbericht in 't Waekblaad en verstuurd brieven naar omwonenden binnen een straal van 750 meter zijn wij met deze groep stakeholders in contact gekomen. Hier zijn 23 nieuwe stakeholders naar voren gekomen. Over het algemeen waren de meeste nieuwsgierig naar verdere informatie over het project. Enkel een stakeholder was bezorgd over het zicht vanuit de woning op de zonnepanelen.

2.4. Stakeholderdossier

Elk contactmoment met een stakeholder leggen wij vast in ons stakeholderdossier. Zo is in één oogopslag duidelijk welke contactmomenten er hebben plaatsgevonden, welke documenten de betreffende stakeholder heeft ontvangen en op welke wijze de terugkoppeling van de afspraken heeft plaatsgevonden. Tijdens de selectie- en vergunningsfase hebben verschillende contactmomenten plaatsgevonden om een indruk te krijgen over ons voornemen een zonnepark te positioneren in de nabijheid van de woningen en de eventuele landschappelijke inpassing hiervan. In bijlage 1 is het dossier te vinden.

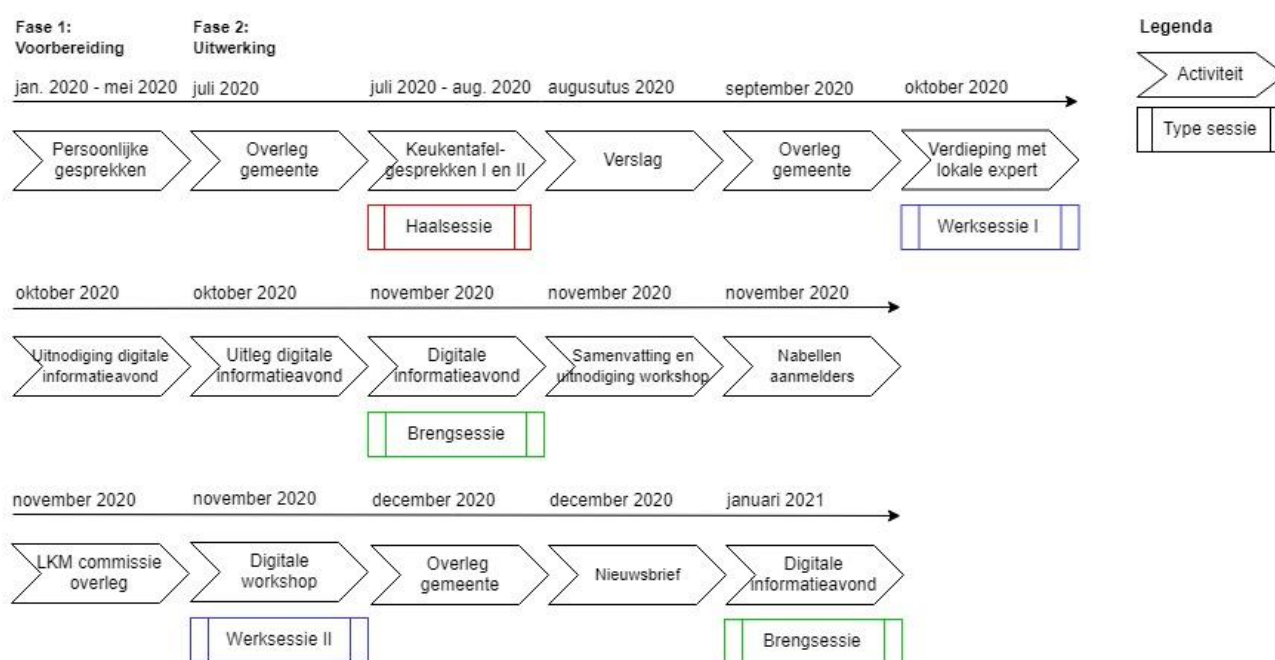
3. Projectfase: Uitwerking

Vanuit het eerdere communicatie- en participatieplan hebben wij een participatie traject uitgedacht met vier verschillende fases. De eerste fase, de voorbereiding, heeft tijdens de selectie procedure plaats gevonden en had als resultaat dat verschillende stakeholders uit de directe omgeving zijn geïnformeerd over het initiatief. Na de selectie van Zonnepark Dominicusweg zijn wij verder overgegaan naar de tweede fase, de uitwerking.

De uitwerkingsfase had als doel om te komen tot een door de omgeving gedragen vormgeving en invulling van het zonnepark. Hierbij hebben wij gebruik gemaakt van de methode van haal-, werk-, en brengsessie. Tijdens elke sessie participeren wij op een ander niveau. Onze aanpak maakt dat wij het burgerparticipatietraject zeer efficiënt doorlopen, en dat wij naast een zichtbaar resultaat ook werken aan een voelbaar resultaat onder bewoners en betrokkenen. Wij zullen hieronder inhoudelijk ingaan op de verschillende activiteiten die zijn georganiseerd, de resultaten en de verwerking van de resultaten in de uiteindelijke plannen voor Zonnepark Dominicusweg.

3.1. Overzicht activiteiten

Na de positieve selectie op 30 juni 2020 voor Zonnepark Dominicusweg zijn wij meteen begonnen met de uitvoering van de haal-, werk- en brengsessies. In totaal zijn er minimaal vier hoofdcontactmomenten geweest met de primaire en secundaire omwonenden. In onderstaand overzicht worden de meest belangrijke activiteiten weergegeven die tot op heden door SPG zijn uitgevoerd

Figuur 5: Overzicht communicatie- en participatie activiteiten (bron: Solar Provider Group B.V.)

3.2. Haalsessie

Na de eerste voorbereidingsgesprekken is in juli gestart met de haalsessie met concreet twee doelen voor ogen. Dit was om alle stakeholders (gemeente, primaire en secundaire omwonenden, organisaties en lokale energie coöperatie) te spreken en hun belangen in kaart te brengen. In maart, april, mei en juni 2020 was er geen mogelijkheid voor keukentafelgesprekken bij de omwonenden vanwege het Covid-19 virus. Ook wisten wij toen nog niet of wij geselecteerd zouden worden met dit initiatief. In de maanden juli tot en

met september hebben er (keukentafel)gesprekken plaatsgevonden met de gemeente, de acht omwonenden, organisaties en de lokale energie coöperatie. Hieronder willen wij de belangen van de stakeholders kort toelichten.

- Gemeente Echt-Susteren

Kort na de bekendmaking van de selectie voor Zonnepark Dominicusweg is er in juli overleg geweest met de gemeente Echt-Susteren. Hierna is er ook met de panelleden overleg geweest in september. De gemeente stelde voorop dat hun belang in het proces was om te komen tot een bestemmingsplanwijziging, en dat in goede banen te leiden, maar dat de initiatiefnemer zelf aan zet was om de plannen uit te voeren. Er moest zeker geregeld overlegd plaatsvinden tussen beide partijen. Verder is er gesproken over het belang van de gemeente wat betreft hun grondpositie, dit zou verder moeten worden besproken en door het college worden beslist.

- Primair en secundair omwonenden

Er zijn in juli en augustus op twee momenten keukentafelgesprekken gevoerd met alle acht omwonenden. Verschillende omwonenden (PO1, PO3 en SO2) stelden voorop dat mogelijk zicht op de zonnepanelen een negatieve invloed zou hebben op hun woon- en leefomgeving. Een omwonende kijkt direct en vanop korte afstand naar het plangebied vanuit de woning. Deze bewoner heeft dan ook duidelijk gemaakt dat hun belang is om geen zicht op de panelen te hebben en deze zo veel mogelijk achter de bestaande bebouwing te plaatsen. De andere omwonenden gaven aan tijdens het gebruik van de Dominicusweg zicht te hebben op de panelen. Een tweede belang wat ook door deze omwonenden werd genoemd, was dat er geen negatieve schade aan de natuur mag worden veroorzaakt door het initiatief. Een zonnepark zou afbreuk doen aan de flora en fauna en dit moet ten alle tijden worden voorkomen. Verder is er door vier omwonenden (PO1, PO4, SO1 en SO4) duidelijk gemaakt dat zij in de omgeving zakelijke belangen hebben en willen voorkomen dat het zonnepark daar een negatieve invloed op heeft. Zo verpacht een van de omwonende de agrarische grond rond het plangebied van het zonnepark. Er werd aangegeven dat een negatieve impact van de panelen of groensoorten op deze gronden ongewenst is. Ook gaven twee omwonenden aan met een eigen bedrijfsontwikkeling bezig te zijn. Zij zullen daarom met extra aandacht de plannen voor het zonnepark volgen, zodat hun zakelijke belangen niet worden achtergesteld. De vierde omwonende met een zakelijk belang, vreest dat eventuele schade op zijn bedrijf van het zonnepark niet te verhalen valt bij de ontwikkelaar.

Een ander veel voorkomend thema onder de omwonenden, maar geen direct belang, is het gebruik van agrarische gronden voor het opwekken van duurzame energie met zonnepanelen. Dit onderwerp is geen belang van een specifieke omwonende, maar toch noemenswaardig. De meeste omwonenden zagen dit als bezwaarlijk, omdat goede agrarische grond wordt ingeleverd terwijl er nog veel daken in de gemeente kunnen worden gebruikt voor zonnepanelen.

Na deze eerste keukentafelgesprekken te hebben gevoerd, hebben wij alle omwonenden een verslag toegestuurd met een samenvatting van de gesprekken. Op dit verslag zijn vanuit de omwonenden één reactie ontvangen door SPG. Deze omwonende gaf aan dat de zorg over mogelijke schade op derde vanuit het zonnepark nog niet was weggenomen.

- Adviesbureau voor een Vitaal Platteland (AVP)

Er zijn sinds het begin van dit traject ook gesprekken gevoerd met Adviesbureau voor een Vitaal Platteland (AVP) van Jac Mulders. AVP heeft zeer specifieke kennis over de flora en fauna rond het plangebied. In de gesprekken die met AVP hebben plaatsgevonden is duidelijk geworden dat het belangrijk is om een

initiatief te realiseren wat bijdraagt aan de natuurlijke omgeving. Dit kan gerealiseerd worden door de plannen met AVP af te stemmen.

- Echt-Susteren Energie (ESE)

Tot slot, is er meerdere malen overleg geweest met de coöperatie Echt-Susteren Energie (ESE). In deze gesprekken is er vooral besproken wat de mogelijkheden zijn om de financiële participatie vorm te geven. Het bereiken van 50% lokale investering in het zonnepark is daarmee het belang van de coöperatie dat zij in samenwerking met de ontwikkelaar proberen te verwezenlijken.

Resultaten haalsessie

Het resultaat van deze eerste haalsessie was vooral het inzichtelijk maken van de verschillende belangen van de stakeholders. Voor de gemeente is het vooral belangrijk dat het initiatief volgens de voorschreven kaders en pijlers wordt ontwikkeld. Hierin hebben zij een begeleidende rol. De belangen van de omwonenden hebben vooral betrekking op het ontnemen van zicht op de panelen, geen schade aan flora en fauna veroorzaken en geen belemmering van zakelijke belangen. Het belang van de organisaties AVP is om een zonnepark te ontwerpen en realiseren wat bijdraagt aan de natuurlijke waarde. AVP zoekt hierin naar mogelijkheden om in de plannen te verwerken. Echt-Susteren Energie heeft een belang in het verwezenlijken van de lokale eigendom en investeringsmogelijkheden voor het zonnepark.

Door deze belangen inzichtelijke te maken, kunnen wij hier als ontwikkelaar beter rekening mee houden in het opstellen van de plannen. Na het inwinnen van de informatie tijdens de haalsessie zijn wij teruggegaan naar de tekentafel om de ontwerpen verder vorm te geven en rekening te houden met de belangen van de verschillende stakeholders. In de volgende paragraaf zullen wij beschrijven hoe de belangen concreet zijn verwerkt in de werksessie.

3.3. Werksessie I

Na de haalsessie en het in kaart brengen van de belangen die spelen bij de verschillende stakeholders, hebben wij een werksessie georganiseerd met Jac Mulders (AVP; lokale expert), Eduard van Tilborg (Croonenburo5; landschapsarchitect) en Reinoud Vermoolen (Antea; ecoloog). Hier stond het voorop om de belangen van de eerste gesprekken te verwerken en samenhang te vinden met de ecologische kwaliteiten van het gebied.

In deze werksessie is vooral gefocust op de landschappelijke inpassing van het initiatief. Het oppervlak voor de opstelling van de panelen hebben wij teruggebracht naar 5,3 hectare van 6,3 hectare. Verder is er besloten om de panelen op een maximale hoogte van 1,50 meter te plaatsen, zodat deze onder ooghoogte vallen. Deze keuzes zijn gemaakt om de visuele hinder van het park in de omgeving zo beperkt mogelijk te houden en meer ruimte te creëren voor natuurontwikkeling rond de panelen. Door een hectare vrij te maken van panelen zijn er bredere stroken ontstaan die gebruikt kunnen worden voor ecologische elementen die het zicht op de panelen blokkeren. Het zicht op de panelen is vooral aan de zuidwestkant het meest van belang. Hier woont de dichtstbijzijnde omwonende en is de afstand naar de Pepinusbrug en Dominicusweg het kortst. Aan deze kant is een haag voorzien die royaal zal worden ingeplant. Verder gaven dhr. Mulders en dhr. Vermoolen aan dat er in en rond het plangebied verschillende diersoorten aanwezig zijn zoals patrijzen, uilen, vleermuizen, dassen en kikkers die profijt kunnen hebben van natuurlijke elementen. De haag zal daarom ingericht worden als patrijzenhaag met hierachter fruitbomen. In de haag kunnen patrijzen schuilen en van de bomen zal fruit vallen wat de dassen ten goede komt. Door deze elementen te combineren zal het zicht op de panelen worden ontnomen en planten wij soorten aan die een positieve impact hebben op de natuur. Ook werd er voorgesteld om het hekwerk op enkele plekken open te maken zodat kleine dieren hun weg door het zonnepark kunnen vinden.

Door drie verschillende zonne-velden binnen het plangebied te creëren zorgen wij er ook voor dat het zonnepark een minder sterke visuele impact heeft. Dit geeft open zichtlijnen door de verschillende stroken om naar de andere kant te kunnen kijken. De openheid van de stroken kan ook weer worden gebruikt voor het aanbrengen van natuurlijke elementen. Wij voorzien hier verschillende keverbanken en takkenrillen. Tijdens de werksessie zijn deze ideeën verder besproken met de ecooloog die positief was over de elementen. De takkenrillen zullen worden gevormd door het snoeihout wat van het bomen, hagen en struwelen komt te gebruiken. Op deze manier vormt de takkenril een waardevol element voor kleine insecten en zo ook voor de patrijs die deze insecten als voedsel kan gebruiken. De keverbank biedt de patrijs een verhoogd stuk akkerland waarin het warmer en droger is dan op de grond. Hierin zullen ook biotopen ontstaan die de patrijs van voedsel kunnen voorzien.

Tijdens de werksessie is er ook gesproken over de mogelijkheden om natuur onder de panelen te voorzien. Een punt van gesprek was of deze mix zal aanslaan onder de panelen. Volgens de Wageningen Universiteit moet heel goed worden gekeken naar de soorten die onder de panelen worden geplant. Wij hebben hierom intern onderzoek gedaan met als resultaat dat er een schaduwmengsel (Biodivers, B102) bestaat wat onder de panelen kan worden ingezaaid. De heren Mulders en Vermoolen hadden hier in eerste instantie niet direct een aanbeveling voor. Wel gaf dhr. Mulders aan dat de natuur zijn gang laten gaan onder de panelen een beter optie zou zijn. Zo komen er vanzelf soorten boven die in de schaduw minnend zijn en inheems. Naar aanleiding van dit advies hebben wij daarom ook gekozen om in eerste instantie geen mengsel onder de panelen in te zaaien.

Als laatste is er nog gesproken over de soorten die voor de verschillende elementen gebruikt kunnen worden. Dit gaat vooral over de bomen, hagen, struwelen en grasland. Hier zijn door de heren Mulders en Vermoolen verschillende ideeën ingebracht. De soorten die zijn voorzien voor het struweel waren akkoord. In een later gesprek met de heer Mulders heeft hij nog een lijst met soorten gestuurd die het goed zouden doen in het plangebied.

Resultaten werksessie I

Het doel van deze eerste werksessie was om de belangen van de omwonenden zo goed mogelijk te integreren in de landschappelijke plannen. Hiervoor is een gesprek georganiseerd tussen verschillende experts met kennis van het plangebied, ecologie en landschappelijke inpassing. Na de sessie zijn de vlakken voor de zonnepanelen kleiner gemaakt, wat meer ruimte geeft gecreëerd voor natuurlijke versterkingen. Op deze manier is het zonnepark minder groot en geeft het minder visuele hinder. Verder zijn landschapselementen voorzien die het zicht op de panelen ontnemen en de flora en fauna in het gebied versterken. Zo is er een patrijzenhaag voorzien en bomen langs zichtlijnen waar de omwonenden het meeste inkijk hebben op het plangebied. Er is nog wel een open plek gelaten, omdat dit een gevoel van openheid kan creëren vanaf de Dominicusweg. Om ook de kleinere dieren door het zonnepark te laten passeren, hebben wij om de 50 meter kleine openingen voorzien in het hekwerk. Verder is er gesproken over de soorten die onder de panelen kunnen worden ingeplant. Tijdens de werksessie werd hier nog geen concrete invulling aan gegeven, maar wel de voorkeur uitgesproken om niks onder de panelen in te zaaien. Met de experts is ook gesproken over welke soorten er gebruikt kunnen worden die inheems zijn in het plangebied. Hierin zijn voorstellen aangedragen door de verschillende partijen.

Na deze werksessie is de landschappelijke inpassing verder uitgewerkt (zie Figuur 6) Deze voorlopige inpassing zal in een volgende brengsessie naar de omwonenden worden gepresenteerd en uitgelegd.

Figuur 6: Tweede concept (bron: Antea)

3.4. Brengsessie

Na het inzichtelijk te hebben gemaakt welke belangen er bij de verschillende stakeholders spelen en de belangen verwerkt te hebben in nieuwe landschappelijke inpassingstekeningen, konden wij een brengsessie organiseren om de omgeving te informeren.

Voor de brengsessie is, in overleg met de gemeente, een digitale informatieavond georganiseerd. Op 14 en 21 oktober is een aankondiging gepubliceerd in 't Weekblad. Via dit nieuwsbericht zijn 15 aanmeldingen binnengekomen. Vanuit SPG is op 16 oktober een persoonlijke brief (per post en e-mail (waarvan bekend)) verstuurd naar 38 huishoudens die binnen een straal van 750 meter van het plangebied met de uitnodiging voor de informatieavond. Via de persoonlijke brieven zijn 13 aanmeldingen ontvangen. Enkel dagen voor de digitale informatieavond is een uitleg verstuurd hoe mensen toegang kunnen krijgen tot videoverbinding. De uitleg is naar alle aanmelders verstuurd en ook naar alle omwonenden, ook al hadden deze zich niet aangemeld. De informatieavond vond plaats op 3 november 2020 van 19:30 tot 21:00 en in totaal waren er 29 aanwezigen.

De informatieavond was er vooral op gericht om informatie te communiceren naar de aanwezigen. Het was wel mogelijk om vragen te stellen in de chat die direct werden beantwoord door SPG. De presentatie begon met een korte inleiding van wethouder de heer Meuwissen en de heer Schönwetter over het beleid van de gemeente Echt-Susteren. Hierna heeft SPG verder toegelicht hoe het bedrijf is gekomen tot het initiatief Zonnepark Dominicusweg en welk proces er is doorlopen met de omgeving op het gebied van procesparticipatie en communicatie. Eduard van Tilborg (Antea/Croonenburo5) heeft de landschappelijke inpassing verder toegelicht waarna Lens Goosens heeft afgesloten met uitleg over de energie coöperatie Echt-Susteren Energie en mogelijkheden voor financiële participatie. Op het einde van de presentatie was er nog ruimte voor vraag en antwoord.

De opgenomen informatieavond, powerpoint en overzicht van de vragen en antwoorden zijn achteraf naar alle primaire en secundaire omwonenden gestuurd (ook als zij zich niet aangemeld hadden), en alle aanmelders, zodat zij alle bestanden hadden en de video konden terugkijken. Ook is met alle personen die

zich hadden aangemeld achteraf telefonisch contact geweest om te vragen hoe zij de presentatie vonden en of er nog vragen openstonden.

Na de verschillende contactmomenten is ook gevraagd of er geïnteresseerde waren om een klankbordgroep te vormen. De klankbordgroep zal in nauw contact staan met SPG om over de plannen te overleggen. Hier hebben wij geen reactie op gekregen. Wij veronderstellen dat alle stakeholders door SPG goed op de hoogte zijn gehouden en zij geen behoefte hadden om door middel van een klankbordgroep het contact met SPG in te richten. Wij zullen ook zonder de klankbordgroep de omgeving blijven informeren. Dit doen wij door iedereen persoonlijk aan te schrijven van wie wij de contactgegevens hebben en door berichten te plaatsen op onze site of via 't Waekblaad als de wijdere omgeving ingelicht moet worden.

1.3.1. Resultaten brengsessie

Tijdens deze brengsessie, gehouden via Zoom, hebben wij de 29 aanwezigen kunnen informeren van de aangepaste plannen voor Zonnepark Dominicusweg. Tijdens de avond hebben wij verschillende vragen gekregen die vooral te maken hadden met het beleid, land schappelijke inpassing en financiële participatie. Na de informatieavond is er gebeld met alle aanmelders. Over het algemeen waren zij positief over het de informatieverstrekking tijdens de avond. De meeste mensen waren eerder nieuwsgierig naar de plannen en hadden niet echt een uitgesproken mening over het initiatief. Andere hadden een sterkere uitgesproken mening, positief of negatief over de ontwikkeling. Na de brengsessie is er ook nog extra contact geweest met PO1, PO3, SO1 en SO4. PO1 was nog altijd niet eens met de plannen voor het zonnepark aangezien de panelen het woongenot aantasten. SO4 maakte zich nog steeds zorgen over schade die aan het bedrijf kan worden veroorzaakt door het zonnepark. Met PO3 en SO3 is contact gepoogd te leggen, maar hier is geen inhoudelijk reactie van gekomen op de gepresenteerde plannen. SPG zal alle stakeholders blijven inlichten via persoonlijk contact of via andere mogelijkheden voor de wijdere omgeving.

3.5. Werksessie II

Tijdens de digitale informatieavond is er ook duidelijk gemaakt dat de omwonenden zullen worden aangeschreven met de uitnodiging voor een werksessie. In de workshop willen wij samen met de omwonenden verder het initiatief vormgeven. Bij het versturen van de samenvatting digitale informatieavond is een uitnodiging verstuurd voor de digitale workshop. De uitnodiging is naar 30 mensen verstuurd. Dit waren alle aanmelders voor de digitale informatieavond en alle primaire en secundaire omwonenden. Er zijn naar verschillende primaire en secundaire omwonenden ook herinneringen gestuurd voor de workshop. Uiteindelijk hebben wij op de uitnodiging drie reacties ontvangen. Door de het geringe aantal aanmeldingen hebben wij besloten om met de drie geïnteresseerde persoonlijke gesprekken te plannen en op deze manier concreter in te kunnen gaan op landschappelijke inpassing, communicatie en financiële participatie. Een van de drie had geen behoefte aan een persoonlijke workshop, een andere heeft na verschillende herinneringen niet gereageerd en met de derde is voor donderdag 26 november een afspraak gepland. De omwonende PO1 gaf nog wel per e-mail aan geen interesse te hebben in de workshop omdat hun standpunt tegen het initiatief niet zou kunnen wijzigen.

Met één geïnteresseerde heeft de persoonlijke workshop plaatsgevonden. Deze persoon woont aan de Pepinusbrug en had vooral zorgen over het zicht en planschade. Vanuit de woning kan is er een open zicht naar het plangebied toe. Ondanks de afstand (+/- 400 meter) wil deze persoon de panelen niet zien. De omwonende gaf aan dat hij het struweel aan de zuidkant van het perceel liever hoger zou zien dan de panelen zodat met zekerheid het zicht wordt ontnomen. Ook werd duidelijk gemaakt dat open plekken in het struweel niet wenselijk zijn. De tweede zorg was het verlies in waarde van de woning bij eventuele

verkoop. De omwonende wilt niet dat door het zonnepark de woning waardeverlies waar hij niet voor kan worden gecompenseerd. Door het zicht op het plangebied verder te ontnemen zal ook minder kans zijn op waardedaling door het zonnepark.

Verder is er ook met NVP gekeken naar de uitwerking van de plannen. Er werd aangegeven dat notenbomen, een struweel bij de poel en inheemse soorten voor het grasland nuttig zouden kunnen zijn.

Resultaten werksessie II

Na het uitnodigen van alle geïnteresseerde en omwonenden hebben wij drie aanmeldingen ontvangen. Dit kan verschillende dingen aangeven. Veel van de mensen gaven aan dat zij na de informatieavond voldoende op de hoogte waren gebracht van het initiatief. Zij hadden geen behoefte om nog deel te nemen aan een workshop. De verschillende stakeholders die eventueel tegen het initiatief zijn, hebben geen gebruik gemaakt van de mogelijkheid van de workshop omdat zij hun standpunt niet meer zullen wijzigen.

Met de omwonende die wel gebruik heeft gemaakt van de mogelijkheid, heeft een constructieve workshop plaatsgevonden over de invulling van het initiatief. Er is gekomen tot een aanpassing van de patrijzenhaag aan de zuidkant naar 2 meter. Ook zal het volledige struweel dicht worden gemaakt om de inkijken op de panelen te voorkomen. Wat betreft planschade is afgesproken dat er documentatie zal worden gedeeld over de wettelijke procedure die deze omwonende eventueel zou moeten doorlopen.

Vanuit de gesprekken met NVP hebben wij enkele suggesties overgenomen in de plannen zoals het toevoegen van notenbomen, struweel bij de poel en inheemse soorten voor het grasland (zie Figuur 7).

Figuur 7: Definitieve landschappelijke inpassing (bron: Antea)

3.6. Brengsessie II

Tot en met de officiële indiening van bestemmingsplanwijziging loopt de uitwerkingsfase. Deze zal worden afgesloten met een digitale informatieavond eind januari. Het doel van deze avond is om de definitieve plannen te presenteren en om het vergunningsproces verder toe te lichten. Na deze informatieavond zullen wij overgaan tot de derde fase, namelijk de realisatie (zie Hoofdstuk 5).

4. Verwachtingen ter inzagelegging

Door het proces dat wij hebben doorlopen met de stakeholders in fase 1 en fase 2 hebben wij de belangen zo goed mogelijk proberen te verwerken in de plannen voor Zonnepark Dominicusweg. Desondanks, is er altijd mogelijkheid voor partijen om een zienswijze in te dienen tijdens de inzage periode. Wij geloven er sterk in dat het initiatief zo goed mogelijk rekening heeft proberen te houden met alle stakeholders, desondanks willen wij in dit hoofdstuk al inspelen op potentiële zienswijze die kunnen worden ingediend.

Mogelijke zienswijze	Mogelijke reactie
Locatie zonnepark	
Keuze ontwikkelingslocatie (gebruik van agrarische grond)	Overheden in Nederland, waaronder gemeenten, dienen op dit punt een maatschappelijke afweging te maken tussen milieubelangen enerzijds en landbouwbelangen anderzijds. Vanuit klimaatoverwegingen is het nodig opwekking van groene stroom met zonnepanelen te realiseren. Daarbij gaat het om zo'n grootte energiebehoefte dat het onvermijdelijk is om een deel van de benodigde zonnepanelen op landbouwgronden te plaatsen. Dit dient altijd zorgvuldig afgewogen te worden en dat is in dit geval gedaan door de gemeente Echt-Susteren.
Zonnepanelen zouden eerst op daken, geluidswallen en bedrijventerreinen geplaatst moeten worden	Zie beantwoording hierboven.
Belemmering woon en leef-kwaliteit	
Uitzicht op zonnepanelen	Met betrekking tot de opmerking dat het zonnepark het uitzicht zal belemmeren, merken wij op dat er (volgens vaste rechtspraak) geen recht bestaat op een blijvend vrij uitzicht. Door de (mogelijke) komst van het zonnepark zal er een verandering van uitzicht zijn, maar deze verandering is niet zo ernstig dat de omgevingsvergunning geweigerd moet worden. Met het verlenen van de omgevingsvergunning wordt het woon- en leefklimaat van reclamanten niet onevenredig aangetast, onder andere vanwege de maatregelen die zijn getroffen om de zonnepanelen aan het zicht te onttrekken vanaf de Dominicusweg. Voor de landschappelijke inpassing van het project is een 3D visualisatie gemaakt door de ontwikkelaar. De visualisatie laat zien dat het project het vrije uitzicht niet gaat belemmeren en het open landschap behouden en beleefbaar blijft.
Geluid vanuit inkoopstation en omvormers	Een zonnepark komt niet voor in de lijst met activiteiten uit de VNG-publicatie 'Bedrijven en milieuzonering'. Een richtafstand voor

	milieuzonering is dan ook niet bekend voor een zonnepark. Zonnepanelen maken daarentegen geen geluid, zodat ervan uit mag worden gegaan dat er voor het aspect geluid geen afstandseisen gelden in het kader van milieuzonering. Zonnepanelen leveren stroom die via een omvormer en transformator wordt afgegeven aan het elektriciteitsnet. Voor transformatorstations gelden wel richtafstanden. Deze richtafstanden zijn afhankelijk van het transformatorvermogen. Voor een transformatorvermogen tussen de 10 en 100 MVA bedraagt de richtafstand 50 meter uitgaande van een rustige omgeving. Deze afstand wordt ook aangehouden.
Straling van zonnepanelen	Het elektromagnetisch veld dat de zonnepanelen zelf opwekken is erg zwak. Om de laagspanning van zonnepanelen geschikt te maken voor het stroomnet is een omvormer en/of transformatorhuisje nodig. Voor beiden gelden veiligheidsnormen waaraan voldaan moet worden. Ten aanzien van transformatorhuisjes met hoogspanning geldt dat alleen direct naast deze huisjes een magneetveld meetbaar is. Er zijn geen bewezen negatieve effecten van straling van zonnepanelen bekend. Het RIVM heeft op verzoek van de GGD en in 2009 indicatieve metingen van de sterkten van magneetvelden bij transformatorhuisjes uitgevoerd. Daarin staat dat het magneetveld van de zes onderzochte transformatorhuisjes op 1,5 tot 4 m afstand lager dan 0,4 microtesla was. Onder de waarde van 0,4 microtesla gaat de Gezondheidsraad ervan uit dat er geen sprake is van verhoogde risico's en komt de straling al niet meer uit boven het achtergrondniveau. De stralingsniveaus zijn dan ook niet vergelijkbaar met die van hoogspanningsverbindingen. Daarbij wordt er bij het onderzoek van uitgegaan dat je langdurig direct naast een transformatorhuisje verblijft (een jaar lang, 7 dagen per week, 14 uur per dag). Bij het zonnepark worden de transformatorhuisjes op geruime afstand van de openbare wegen en huizen gezet (meer dan 100 meter). Hiermee is er geen sprake van gezondheidsrisico's ten aanzien van elektromagnetische straling voor de omgeving.
Schittering van zonnepanelen	Ten aanzien van de schittering van de zonnepanelen merken wij op dat zonnepanelen vaak in verband worden gebracht met reflectie van licht. Moderne zonnepanelen hebben echter niet veel reflecties om

	de eenvoudige reden dat licht dat gereflecteerd wordt niet effectief is voor het opwekken van elektriciteit. In het algemeen kan worden gezegd dat panelen een reflectie van 3 à 5% hebben bij een normale lichtinval. Alle te gebruiken zonnepanelen hebben in alle geval een anti-reflectieve oppervlakte behandeling gehad. Met het zeer gering percentage reflectie achten wij de mogelijke overlast door schittering voor reclamanten niet dusdanig, dat het woon-en leefklimaat van reclamanten onevenredig wordt aangetast. Verder zal geen sprake zijn van reflectie van zonlicht op de woningen vanwege de fysieke ligging van woning en zonnepark: bij een oost-west opstelling van de zonnepanelen met een zeer lage hellingshoek van 10 graden zou er alleen reflectie kunnen optreden als de zon in het noorden zou staan. Ook is er het zonnepark niet, of heel beperkt, zichtbaar. Langs de zuidrand van het zonnepark wordt immers beplanting geplaatst waardoor op ecologisch waardevolle wijze het zonnepark aan het zicht wordt onttrokken.
Geen garanties dat zonnepanelen en andere materialen na 25 verantwoordelijk worden verwijderd	Het zonnepark wordt opgeruimd door de exploitant; deze is (financieel) verantwoordelijk voor het opruimen van de zonnepanelen e.d. Daarvoor heeft de ontwikkelaar met de grondeigenaar een overeenkomst afgesloten. Een aantal jaren voor het einde van de exploitatietermijn worden de restwaarde van de materialen en de opruimkosten getaxeerd door een onafhankelijke taxateur. Wanneer blijkt dat de restwaarde de opruimkosten overtreft, dan wordt het opruimen bekostigd uit de restwaarde van de materialen. Wanneer dit niet zo blijkt te zijn (dus opruimkosten overstijgen de restwaarde), dan wordt uit de opbrengst van het park het verschil in jaarlijkse termijnen op een derdenrekening van een notaris gestort, zodat er voldoende geld is om e.e.a. op te ruimen. Het betreft hier alleen de opruimkosten voor het staal van de staanders en de kabels e.d. De verantwoording voor de inname en recycling van de zonnepanelen (als elektrische apparatuur) ligt, zoals vastgelegd in Nederlandse wetgeving, bij de producenten en importeurs.
Waarde verlies van vastgoed	In artikel 6.1 van de Wet ruimtelijke ordening (Wro) is geregeld dat iemand die schade lijdt als gevolg van - kort gezegd - een planologische wijziging, recht heeft op de vergoeding van planschade. De Wro bepaalt onder welke voorwaarden men voor planschade in

	aanmerking komt. Omdat het hier gaat om een wettelijk recht, is er geen basis om bij de beoordeling van een aanvraag om omgevingsvergunning met dit aspect rekening te houden.
Belemmering aan natuur	
Soorten in plangebied worden negatief aangetast	De gevolgen voor flora en fauna zijn onderzocht in de onderbouwing van de bestemmingsplan wijziging. Er zijn geen sporen van beschermde grondgebonden zoogdiersoorten aangetroffen. Om de doorgang van kleine zoogdieren mogelijk te maken wordt er een open ruimte in het hekwerk gerealiseerd. Verder zijn er geen negatieve gevolgen te verwachten voor reptielen, amfibieën, vogels en vleermuizen. Deze proberen wij te stimuleren door de getroffen maatregelen te voorzien, zoals het creëren van een ecologische verbindingstrook.
Door de zonnepanelen bereiken licht en water nauwelijks de grond	Water loopt van de panelen in de bodem en blijft daardoor in het gebied. Er zal tussen de zonnepanelen een zekere ruimte worden gelaten van 1 meter. De ruimte tussen de zonnepanelen is nodig voor het onderhoud aan de panelen en voor het maaien of begrazen van het tussenliggende gras. Onder de panelen is in overleg met experts besloten om een grasmengsel in te zaaien om de bodem actief te houden. De ontwikkelaar is ook contractueel gebonden om de ondergrond in oorspronkelijke staat terug te brengen.
Nadelige effecten productie zonnepanelen en andere materialen	De productiefaciliteit moet voldoen aan de wet- en regelgeving van het land waar de zonnepanelen worden geproduceerd. Voor zover er mogelijk geen regels t.a.v. de productie van zonnepanelen zijn, is het aan de vrije markt en dus aan de initiatiefnemer om hierin keuzes te maken. Dit productieproces maakt geen deel uit van deze ruimtelijke procedure en is voor de plaatsing van zonnepanelen niet ruimtelijke relevant. Hierdoor kunnen in de omgevingsvergunning geen garanties worden opgenomen ten aanzien van de productie van de panelen. Ditzelfde geldt voor andere constructiematerialen; e.e.a. valt buiten de reikwijdte van deze omgevingsvergunning. De initiatiefnemer selecteert zonnepanelenproducenten die maatschappelijk verantwoord ondernemen en vallen binnen de Bloomberg Tier 1. Dit is ook een van de financieringseisen, die financiers van de initiatiefnemer stellen. Recycling van zonnepanelen kan in veel gevallen al voor 90% van de materialen.

Behoud van natuur	
Na 25 jaar natuur die is aangebracht niet verwijderen	Het zonnepark wordt opgeruimd door de exploitant; deze is (financieel) verantwoordelijk voor het opruimen van de zonnepanelen e.d. Daarvoor heeft de ontwikkelaar met de grondeigenaar een overeenkomst afgesloten. De gronden zullen na 25 jaar weer terug worden gebracht in oorspronkelijke staat.

Tabel 1: Verwachtingen zienswijze en mogelijke reacties

5. Vervolg

Na de officiële indiening van de bestemmingsplan wijziging gaan wij over naar een nieuwe fase, namelijk de realisatie fase gevolgd door de exploitatie fase. In dit hoofdstuk zal verder worden toegelicht hoe de communicatie en participatie plaats zullen vinden.

5.2. Planning per projectfase

Hieronder geven wij graag een planning hoe de communicatie en participatie zal verlopen.

Fase 2: Uitwerking

Voor het afronden van fase 2 zal eind januari nog een digitale informatieavond worden georganiseerd. Tijdens deze avond zal SPG de uiteindelijke plannen presenteren en zal het vergunningsproces verder worden toegelicht. Er zal een advertentie in 't Waekblaad worden geplaatst en ook zullen alle personen die al in het data bestand van SPG zijn opgenomen worden aangeschreven.

Fase 3: Realisatie

Na de vergunningverlening (voorzien in september 2021) zullen alle stakeholders schriftelijk op de hoogte worden gebracht van de ontwikkeling. Dit zal via een nieuwsbrief gaan naar alle omwonenden en ook digitaal naar alle contacten die in onze database zijn opgenomen.

Na dit contact zal er periodiek (minimaal eens in de 6 maanden) worden gecommuniceerd over de status van het Zonnepark Dominicusweg en de financiële participatie. Deze communicatie zal vanuit SPG of mogelijke partner worden gedaan. De omgeving zal verder worden ingelicht en betrokken worden bij de mogelijkheid voor financiële deelname.

Verder is het altijd mogelijk om persoonlijke gesprekken te voeren met de omgeving. Deze communicatie moet dan wel gewenst zijn vanuit de stakeholders. Er zouden met bepaalde stakeholders verdere gesprekken plaats kunnen vinden met partijen die de meeste invloed kunnen uitoefenen op de realisatie (b.v. Livar en de eigenaar van PO1). Een persoonlijke benadering door middel van gesprekken is voor deze (maar ook andere partijen) altijd mogelijk.

Minimaal vier weken voor aanvang bouwwerkzaamheden start de projectcommunicatie omtrent de bouw met de omgeving. Tijdens deze communicatie informeren wij over de planning van de werkzaamheden, de uitvoeringswijze alsmede de hinder die zij mogelijk kunnen ervaren. De overige bewoners en bedrijven binnen een straal van 750 meter van de projectlocatie ontvangen een op maat gemaakte bewonersbrief. Daarnaast plaatsen we een nieuwsbericht op de projectpagina en ook in lokale media zoals 't Waekblaad om het bereik te vergroten. Elke derde maand van de bouw zal er een korte update worden verstuurd naar de omwonenden binnen een straal van 750 meter. Als de werkzaamheden zijn afgerond zal er nogmaals een bericht in lokale blad worden geplaatst.

Fase 4: Exploitatie

Tijdens de exploitatiefase blijven wij communiceren met de directe omgeving over het. Deze communicatie is afhankelijk van de gebeurtenis. Het is belangrijk om aan te geven wanneer er onderhoud zal plaatsvinden of om feedback vanuit de omwonenden te verwerken (b.v. geluid). Dit zal naar inschatting van SPG worden gecommuniceerd via een digitale nieuwsbrief.

Verder zal de communicatie wat betreft de financiële participatie door middel van digitale communicatie met diegene die betrokken zijn plaatsvinden. De communicatie omtrent de financiële participatie kan op

verschillende manieren worden opgezet, afhankelijk van de behoefte. Er kan een maandelijkse update worden gegeven over de productie van het zonnepark, maar dit kan ook jaarlijks worden gedaan. De participanten zullen hiervan op de hoogte worden gehouden.

	2021												2022												2023											
	J	F	M	A	M	J	J	A	S	O	N	D	J	F	M	A	M	J	J	A	S	O	N	D	J	F	M	A	M	J	J	A	S	O	N	D
Fase 2: Uitwerking																																				
Digitale informatieavond																																				
Fase 3: Realisatie																																				
Nieuwsbrief/periodieke communicatie																																				
Persoonlijke gesprekken (indien gewenst)																																				
Communicatie bouw																																				
Fase 4: Exploitatie																																				
Eventuele communicatie (naar inschatting)																																				
Financiële participatie (nog vaststellen)																																				

Tabel 2: Overzicht communicatie planning (bron: Solar Provider Group B.V.)

6. Conclusie

Het initiatief Zonnepark Dominicusweg is in grote mate op deze manier tot stand gekomen door de uitgebreide communicatie en participatie die heeft plaatsgevonden met lokale stakeholders. Vanaf het begin in januari 2020 hebben wij contact gelegd met de omwonenden, ecologische experts en lokale organisaties. Deze gesprekken zijn niet altijd makkelijk geweest, maar hebben wel een substantiële bijdrage geleverd aan het initiatief.

In het communicatie- en participatieproces hebben wij op verschillende momenten contact gehad met de stakeholders. Op deze manier zijn alle stakeholders persoonlijk geïnformeerd over de plannen. Met andere stakeholders zijn verschillende gesprekken georganiseerd om hun belang zo goed mogelijk te behartigen in de plannen. Op deze manier hebben wij een plan opgesteld samen met de omgeving dat ook mogelijkheden biedt aan de natuur.

Ondanks het positieve traject wat wij hebben doorlopen, moeten wij ook realistisch zijn dat niet iedereen 100% tevreden kan worden gesteld. Er is altijd een mogelijkheid dat zienswijzen worden ingediend.

Wij als ontwikkelaar hebben ons uiterste best gedaan alle belangen in de plannen voor Zonnepark Dominicusweg te verenigen. De omgeving staat positief tegen over de plannen en ook de verschillende natuurelementen zullen een bijdrage leveren aan de omgeving.

Bijlage 1: Analyse stakeholders Zonnepark Dominicusweg (A3)

Wij behandelen de contactgegevens van onze stakeholders vertrouwelijk conform de wet AVG.

Kenmerk	Stakeholder	Contactpersoon	Omschrijving belang	Belang	Invloed	Standpunt	Vertrouwen	Participatieniveau	Risico		
		Opmerking / aandachtspunt		1 t/m 5	1 t/m 5				Omschrijving risico	1 t/m 3	Beheersmaatregelen
1. Gemeente Echt-Susteren											
G1	Gemeente Echt-Susteren	Eigenaar van gemeentelijke gronden die nu door dhr. Van Lumbich worden gepacht.	Project dat bijdraagt aan gemeenschap aangezien gemeentelijke gronden en marktconforme prijs	5	5	Positief	Veel	Meedenken (voor zover mogelijk)	n.v.t.		
2. Landeigenaar											
L1	Landeigenaar	Goede oplossing vinden met gemeente voor de pacht gronden	Mogelijkheden voor recreatie uitbreiden dankzij zonnepark. Zonnepark waarborgt de continuïteit van Pepinushof	5	5	Positief	Veel	Co-produceren of meedenken	n.v.t.		
3. Primair omwonenden											
PO1	Primair omwonenden	Relatie met overburen is precar	Geen verstoring van leefomgeving en geen verstoring van plannen voor aanbouw	3	2	Negatief	Laag	Co-produceren of meedenken	Relatie met overbuurman kan escaleren en is tegen zonnepark	3	Zakelijke aanpak van realtie
PO2	Primair omwonenden	Eerst zon op dak	Agrarier wil zo veel mogelijk zon op dak voordat zon op land wordt ontwikkeld	2	1	Negatief	Laag	Co-produceren of meedenken	n.v.t.		
PO3	Primair omwonenden	Vooral zijn natuurwaarden van belang	Behouden van de natuurwaarden en geen hinder voor paarden	2	1	Negatief	Laag	Co-produceren of meedenken	Bezwaar maken vanwege invloed zonnepark op landschap en paarden	1	Informer en afscherming creëren
PO4	Primair omwonenden	Camping in omgeving. Willen rust behouden en eventueel recreatie mogelijkheden voor gasten	Rust in omgeving	4	2	Neutraal	Gemiddeld	Co-produceren of meedenken	n.v.t.		
4. Secundair omwonenden											
SO1	Secundair omwonenden	Hebben melkveehouderij en zijn bezorgd over schade van zonnepark op omliggende bedrijven	Op de hoogte houden	2	1	Neutraal	Laag	Co-produceren of meedenken	Bezwaar maken vanwege mogelijke schade die zonnepanelen kunnen aanbrengen aan bedrijf.	1	Informer en
SO2	Secundair omwonenden	Geen zicht op panelen	Op de hoogte houden	2	1	Neutraal	Laag	Co-produceren of meedenken	n.v.t.		
SO3	Secundair omwonenden	Geen zicht op panelen	Op de hoogte houden	2	1	Neutraal	Gemiddeld	Co-produceren of meedenken	n.v.t.		
SO4	Secundair omwonenden	Livar wil uitbreiden met Livar Belevingswereld. Hiervoor hebben omwonenden zienvrijheid ingediend tot aan de Raad van State. Het proces voor bestemmingsplanwijziging duurt nu al 6 jaar	Ontwikkelen van Livar Belevingswereld	4	4	Negatief	Laag	Co-produceren of meedenken	Zal alles doen om proces zo lang en moeilijk mogelijk te maken	3	Zo veel mogelijk betrekken in het proces
5. Belangengroepen / organisaties											
B01	Adviesbureau voor een Vitaal Platteland	06 25 49 07 61	Versterken van PARTRIDGE project wat al bestaat	3	2	Positief	Veel	Co-produceren of meedenken	Zie medewerking om PARTRIDGE project te versterken	1	Duidelijk aangeven wat wel en niet mogelijk is
SO4	Secundair omwonenden										
PO4	Primair omwonenden										
6. Lokale energie coöperatie											
LEC1	Coöperatie Echt-Susteren Energie	50% lokaal aandeelhouderschap	Zijn zelf ook met eigen initiatieven bezig samen met grondeigenaren	4	1	Positief	Gemiddeld	Adviseren/meedenken	Concurrentie op het gebied van selectie zonneparken; samenwerking voor financiële participatie met vijf verschillende initiatieven is eventueel niet mogelijk. Zijn er wel genoeg middelen binnen de coöperatie om voor 50% met 5 verschillende projecten?		
7. Netbeheerders / nutsbedrijven											
NB1	Enexis		Aanleggen initiatief; zoeken naar mogelijkheden om kosten te besparen.	1	1				n.v.t.		
NB2	Waterschap Limburg (grondwater)								n.v.t.		
NB3	WMA (drinkwater)								n.v.t.		
8. Media											
M1	1 Waikblad	http://waikblad.nl							n.v.t.		
9. Overige											
O1	Bolleberg School		Openbare basisschool	1	1	Neutraal	Gemiddeld	Informer en	n.v.t.		
O2	Stichting Pergamijn		Clienten aansluiting laten vinden bij onderhoud zonnepark	1	1	Neutraal	Gemiddeld	Informer en	n.v.t.		
O3	Geïnteresseerde omwonende/aanwzlg informatieavond										
	Ook Bosserheide			1	1	Neutraal	Gemiddeld	Informer en	n.v.t.		
				1	1	Neutraal	Gemiddeld	Informer en	n.v.t.		
				1	1	Neutraal	Gemiddeld	Informer en	Bezwaar maken vanwege kritiek op energietransitie	1	Informer en
				1	1	Neutraal	Gemiddeld	Informer en	n.v.t.		
	Ook Bosserheide			1	1	Neutraal	Gemiddeld	Informer en	n.v.t.		
				1	1	Neutraal	Gemiddeld	Informer en	n.v.t.		
				1	1	Neutraal	Gemiddeld	Informer en	n.v.t.		
	Ook Bosserheide			1	1	Neutraal	Gemiddeld	Informer en	n.v.t.		
				1	1	Neutraal	Gemiddeld	Informer en	n.v.t.		
				1	1	Neutraal	Gemiddeld	Informer en	n.v.t.		
				1	1	Neutraal	Gemiddeld	Informer en	n.v.t.		
				1	1	Neutraal	Gemiddeld	Informer en	n.v.t.		
O4	Geïnteresseerde omwonende/niet aanwezig informatieavond										
	Ook Bosserheide			1	1	Neutraal	Gemiddeld	Informer en	n.v.t.		
				1	1	Neutraal	Gemiddeld	Informer en	n.v.t.		
	Ook Bosserheide			1	1	Neutraal	Gemiddeld	Informer en	n.v.t.		
	Ook Bosserheide			1	1	Neutraal	Gemiddeld	Informer en	n.v.t.		
				1	1	Neutraal	Gemiddeld	Informer en	n.v.t.		
				1	1	Neutraal	Gemiddeld	Informer en	n.v.t.		
				1	1	Neutraal	Gemiddeld	Informer en	n.v.t.		
				1	1	Neutraal	Gemiddeld	Informer en	n.v.t.		